

Т.С. Гурлева

БАТЬКО І МАТИ — ДВА СОНЦЯ ГАРЯЧИХ

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 37.018
ББК 74.205
Г95

Дорогим моїм Татові і Мамі присвячую

Гурлева Т.С.

Г95 Батько і мати — два сонця гарячих. / Т. Гурлева. —
Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2023. — 140 с.

ISBN 978-966-10-7359-2

Видання присвячене проблемі батьківсько-материнського виховання та ролі кожного з обох батьків у житті дитини. У книзі розповідається про стосунки у сім'ї та дитячому товаристві, про становлення людяного в людині, її шлях до досконалості, а також її участь у житті тих, хто поряд. Дорослим пропонуються матеріали для самоспоглядання і бесід з дітьми обох статей.

Для психологів, батьків, педагогів і всіх, хто цікавиться проблемами батьківського виховання.

УДК 37.018
ББК 74.205

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

© Гурлева Т.С., 2013
© Навчальна книга – Богдан,
майнові права, 2023

ISBN 978-966-10-7359-2

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
I. БАТЬКО І МАТИ — ДВА КРИЛА	8
1. Батьківське виховання як путівка у життя.....	8
2. Любові не буває забагато	9
3. Птаха щастя чи мистецтво любити?	11
4. Ніжність + Ніжність = Ніжність	13
5. Відповідальність: взяти і розділити.....	14
6. Сила, м'якіша за вовну	15
II. БАТЬКО У ЖИТТІ ДИТИНИ	17
1. Тато починається з легенди.....	17
2. Хлопчик, в якому зароджується батько	18
3. ТанDEM батька та сина.....	20
4. Чи зрозумілий батько дітям?	20
5. Аби хлопчик став хорошим батьком.....	22
6. Гідний батько — це який?	22
7. Особлива ознака татового виховання	23
8. Батько як зразок.....	24
9. За досвідом — у власне дитинство.....	25
10. Тато — до вінця... і далі	27
11. Чи треба піднімати статус батька?	28
III. МАТИ У ЖИТТІ СИНА ТА ДОНЬКИ	29
1. Матінка — чарівниця з казки.....	29
2. «Мами різні потрібні, мами всякі важливі»	31
3. Як героїні казок стають реальними	32
4. Де зароджується майбутня обраниця сина?	33
5. Добра мати — це яка?	34
6. Сама — не означає самотня	35
7. Образа матері — найгірше зло	35
8. Її Високість Матір!	38
9. Дітям — про маму	40

IV. ТАТКО Й МАТІР — ОБЕРІГ НА ВСЕ ЖИТТЯ.....	41
1. «Які ми — такі й діти», «Які мама й татко, таке й дитятко»...	41
2. Вплив батьківських рис на розвиток особистості дітей.....	42
3. Образ життя сім'ї: один на всіх.....	43
4. Чи треба дитині доводити, що вона хороша?	44
5. Хвалити, аби не перехвалити	45
6. «Маленький секрет для маленької компанії»	46
7. За порадою — до друзів	46
8. За допомогою — до психолога	47
9. З любов'ю — до серця.....	48
10. Хрещені та хрещеники.....	50
11. Без рожевих окулярів... ..	53
V. БАТЬКАМ — ДЛЯ РОЗДУМІВ І НА ДОПОМОГУ.....	55
1. Статеве виховання... триває.....	55
2. Як зарадити ранньому статевому життю підлітків	63
3. З донькою віч-на-віч.....	67
4. Що зі мною коїться?.....	70
5. Зазирни у дзеркало своєї душі	72
6. Підліткове кохання — цінний досвід життя	74
7. Перша закоханість: романтика чи сексуальний потяг	76
8. Красень зі звірячою душею	79
9. Ні дівчисько, ні хлопчисько..., або Як допомогти дівчинці бути дівчинкою?.....	80
10. Втеча з дому: відчай чи сваволя?	84
11. Не боятися, а бути обережним.....	87
12. «Ти маєш бути сильним...» (орієнтири для бесід батьків з хлопчиком).....	91
13. Дитина перед екраном — плюси і мінуси	93
14. Коли дитина спілкується в Інтернеті.....	96
15. Дарувати й отримувати подарунок: вчимося разом.....	99
16. Ти — мені, я — тобі	102
17. Коли дитина — неформал.....	104
18. Хто більш «важкий»: діти чи дорослі?	108

VI. ДОРΟΣЛІ ДІТИ — ДОРΟΣЛІ ПРОБЛЕМИ	114
1. Болить душа — страждає тіло.....	114
2. Б'є — бо кохає?	115
3. Досвід любові.....	117
4. Куди піти вчитися?.....	118
5. «Поговори зі мною, мамо!»	121
6. Не красуня!	123
7. Уміти сказати «ні»	125
8. Як знайти себе, якщо загубив	129
VII. ТЕМАТИКА БЕСІД З ДІТЬМИ.....	132
ПІСЛЯМОВА.....	135
Рекомендована література.....	136
Література для підлітків	139

ПЕРЕДМОВА

Тато і мама — чи не найрідніші, найтепліші слова для кожної людини. Батько і мати становлять та забезпечують справжнє щастя у будь-якому віці. Адже справедливо кажуть, що ми є дітьми доти, доки у нас живі батьки. І залишаємося ними, зі світлою пам'яттю і смутком, коли вони йдуть від нас назавжди.

Чимало є науково-популярних видань про матерів, трохи менше, але усе частіше з'являються публікації про татів, рясніють описи і про спільне батьківське, сімейне виховання. Книжки на таку тему надзвичайно важливі, бо це — своєрідні настільні посібники чи пам'ятки для взаємодії між батьками й дітьми, старшими і молодшими членами родини. Їх спеціально складають фахівці з психологічною, філософською і педагогічною освітою. Адже далеко не всі батьки мають можливість, час і настрій прочитати безліч відповідної наукової літератури, визначити закономірності розвитку людини і її стосунків з іншими, специфіку сімейних взаємовідношень, відчуті сучасний рівень перетворень в країні та окремо взятій родині, в її соціально-культурному оточенні. Не кожен батько чи мати в змозі, без упереджень, знайти інформацію саме для себе і про себе, аби відрефлексувати, помітити не тільки свої здобутки, а й відзначити поразки, а може, навіть значні помилки у вихованні своєї дитини, враховуючи саме її життя, саме її особистісні риси, саме її нахили та здібності, мрії та наміри.

При написанні цієї книжки я прагнула об'єднати декілька аспектів: важливість батьківсько-материнського виховання, а також унікальність становлення й ролі окремо тата і мами у житті дитини, хлопчика і дівчинки, а далі — дорослих чоловіка і жінки; запропонувати дорослим матеріали для самопізнання і бесід з дітьми обох статей.

Мета книжки — спонукати вас, шановний читачу, до внутрішнього діалогу з самим собою. Адже ви — не тільки сам батько чи мати, у вас у самих є старенькі або літні батьки, котрі мають власну історію життя у родині й уявлення про справжню сім'ю. Ваші ще зовсім маленькі або вже повнолітні діти завтра мріятимуть про те, щоб створити власну сім'ю, народити і виховувати дітей. І ваша точка зору, ваш досвід допоможуть сину та доньці будувати плани

на майбутнє, в якому знайдеться гідне місце і для вас, для ваших спогадів і сподівань. Живий ланцюжок поколінь не перерветься і буде щільнішим, коли батько й мати разом йтимуть однією дорогою з головним вектором своїх діянь — бути щасливими і подарувати щастя власним дітям, підтримати у них творче ставлення до життя. І цей шлях буває тернистим — через втечі та покаєння, чергування сліз і радості, неповаги й гордості, він неможливий без любові, ніжності та взаємної відповідальності.

Ця книжка — і для психологів, котрі здобувають і переосмислюють знання, аби надавати професійну допомогу чоловікам і жінкам, дівчаткам і хлопчикам, юнакам і дівчатам з питань особистісного розвитку, міжлюдських взаємин, творення власного майбутнього, зокрема й сім'ї.

Матеріали видання можуть знадобитися й учителям, класним керівникам, вихователям різноманітних дитячих закладів у роботі з дітьми та їхніми батьками.

Тетяна Гурлева

I. БАТЬКО І МАТИ — ДВА КРИЛА

1. Батьківське виховання як путівка у життя

Мама і тато, сім'я і родина в усі віки були, є і будуть найціннішим, нетлінним скарбом. Як у пісні:

*Батько і мати — два сонця гарячих,
Що нам дарують надію й тепло.
Батько і мати у долі дитячій —
Треба, щоб кривди між них не було.*

І синові, і доньці необхідне виховання обох батьків. Мама й тато мають спільну мету, обоє схиляються до схожих методів виховання, в них єдина точка зору на перспективи своєї дитини. Однак кожен із батьків не тільки разом з іншим, а й окремо спілкується із сином і донькою, кожний по-своєму розповідає казки і про своє дитинство. У кожного дорослого — своя історія, котру він передає дитині. У цьому розмаїтість й унікальність виховання батька й матері як окремих особистостей, неповторних індивідуальностей. Тому для дитини важливе виховання обох батьків. Вони самі, їхній духовний світ збагачують внутрішній світ малюка, розширюють його межі. У тих випадках, коли, приміром, дівчинку виховує лише мама, то вона багато чого може дати доньці. Легше відбувається ідентифікація зі статевою роллю, ніж якби її виховував тільки батько. Але тоді в дівчинки бракуватиме виняткового досвіду спілкування з представником чоловічої статі. Випробовуючи недолік у захисті з боку сильнішого, вона шукатиме його потім, коли стане старшою. Такі дівчатка часто «шукають» батька, вибирають собі за чоловіка саме того, хто підмінив би цю роль.

За нормальних сімейних взаємин тато для сина із самого раннього віку стає моделлю для наслідування, впливає на формування статевої ідентичності. У дочки батько формує позитивну самооцінку. У підлітковому періоді дитини його думка про зовнішність доньки, її вчинки і дії відіграє дуже важливу роль. Саме у віці 13-15 років дівчинка має отримати від батька визнання і схвалення своєї значущості як майбутньої жінки, достойної представниці

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
КНИГИ.